

УДК 330.366[341.1]

Державна стратегія інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору національної економіки

Сержанов В.В.

кандидат економічних наук, доцент,
декан економічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

У статті досліджено проблеми, що стримують впровадження державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору в Україні. В процесі дослідження виявлено й структуровано суперечності розвитку кредитно-кооперативного сектору національної економіки, визначено їх взаємозалежності, відповідність умовам, що склалися, а також можливість адаптації до змін, що відбуваються. Доведено, що одним із головних завдань, що вимагає вирішення, є необхідність державної інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору національної економіки. Це дало змогу визначити необхідність державної інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору національної економіки. Адже ті установи кредитної кооперації, котрі провадили виважену фінансову політику та акцентували увагу на забезпеченні своєї безпеки, подолали негативні наслідки.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна політика, структура національної економіки, кредитно-кооперативний сектор.

Сержанов В.В. ГОСУДАРСТВЕННАЯ СТРАТЕГИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОДДЕРЖКИ КРЕДИТНО-КООПЕРАТИВНОГО СЕКТОРА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

В статье исследованы проблемы, сдерживающие внедрение государственной стратегии инвестиционной поддержки кредитно-кооперативного сектора в Украине. В процессе исследования выявлены и структурированы противоречия развития кредитно-кооперативного сектора национальной экономики, определены их взаимозависимости, соответствие условиям, которые сложились, а также возможность адаптации к происходящим изменениям. Доказано, что одной из главных задач, требующей решения, является необходимость государственной инвестиционной поддержки кредитно-кооперативного сектора национальной экономики. Это позволило определить необходимость государственной инвестиционной поддержки кредитно-кооперативного сектора национальной экономики. Ведь те учреждения кредитной кооперации, которые проводили взвешенную финансовую политику и акцентировали внимание на обеспечении своей безопасности, преодолели негативные последствия.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная политика, структура национальной экономики, кредитно-кооперативный сектор.

Serzhanov V.V. STATE STRATEGY OF INVESTMENT SUPPORT FOR CREDIT-COOPERATIVE SECTOR OF THE NATIONAL ECONOMY

The article investigates problems hindering the implementation of the state strategy of investment support of the credit-cooperative sector in Ukraine. In the course of the research, the contradictions in the development of the credit-cooperatives sector of the national economy were identified and structured, their interdependence, their compliance with the established conditions and the possibility of adapting to the changes taking place. It is proved that one of the main tasks that need to be solved is the need for state investment support of the credit-co-operative sector of the national economy. After all, those institutions of credit cooperatives that conducted a sound financial policy and focused on ensuring their security overcome the negative effects. This made it possible to determine the need for state investment support of the credit-co-operative sector of the national economy. After all, those institutions of credit cooperatives that conducted a sound financial policy and focused on ensuring their security overcome the negative effects.

Keywords: investments, investment policy, structure of national economy, credit-co-operative sector.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Наявний стан економіки України, на жаль, не надає впевненості в реалізації політики розвитку чи стійкого зростання. Важливою виступає потреба в дослідженні якісно нових підходів до теоретичного розкриття

та практичного обґрунтування рекомендацій щодо розвитку кредитно-кооперативного сектору. Адже за об'єктивних обставин кризові явища в українській економіці торкнулися всіх секторів та галузей, а особливо банківської сфери, що призвело до зменшення

обсягів кредитування приватного сектору економіки, масового відтоку депозитів громадян. На зміну наявній ситуації міг би прийти кредитно-кооперативний рух, однак попередній негативний досвід існування фінансових пірамід та псевдоспілок привів до того, що сама ідея державної підтримки діяльності кредитних спілок чи фінансово-кредитних інститутів стала утопічною.

Натомість слід зауважити, що підвищення конкурентоспроможності національної економічної системи можливе за умов зміни в секторальному розподілі економіки України в напрямі розвитку системи кредитної кооперації. Реалізація цього напрямку державної інвестиційної політики передбачає стимулювання залучення інвестиційних ресурсів в напрямі розвитку системи кредитної кооперації, котрі стали б основою для ефективного задоволення потреб населення та суб'єктів підприємництва в умовах кризи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Серед вчених, які займалися вивченням теоретичних та практичних аспектів діяльності кредитно-кооперативного сектору національної економіки, можна виділити таких зарубіжних авторів, як Ф.В. Райффайзен, Ф. Шульце-Деліч, Е. Ленська. Серед українських учених, які зробили свій внесок у формування теоретичного і практичного базису дослідження розвитку секторів національного господарства та їх економічного потенціалу, слід назвати В. Гончаренка, А. Пантелеймоненка, Г. Партину, А. Пожара, А. Оленчика, Я. Ковалья, М. Чижевську.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Більшість суб'єктів підприємництва та населення не до кінця розуміє сутності кредитних кооперативів. Тому сьогодні нагальними питаннями, які потребують вирішення, є дослідження проблем, що стримують впровадження державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору в Україні.

Рис. 1. Проблеми впровадження державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору в Україні

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження суперечностей розвитку кредитно-кооперативного сектору національної економіки, що дає змогу діагностувати напрями розвитку державної інвестиційної стратегії України та стимулювання конкурентоспроможних галузей національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливим напрямом сучасної економічної політики України повинна стати інвестиційна стратегія розвитку кредитно-кооперативного сектору. Це пов'язано з тим, що система кредитної кооперації спрямована на забезпечення соціального та фінансового захисту населення. Тому відповідна державна інвестиційна підтримка кредитно-кооперативного сектору економіки є соціально значимою для суспільства загалом і кожного громадянина зокрема.

На нашу думку, сучасними проблемами, котрі заважають активній розбудові та розвитку системи кредитної кооперації, є виклики світових фінансових криз, існування прогалин у законодавстві, відсутність гарантування вкладів громадян на противагу банківському тощо. Наявність таких проблем створює недовіру населення до кредитно-кооперативного сектору і, відповідно, робить неможливим її функціонування у фінансовому секторі.

На основі узагальнення досліджень вітчизняних науковців щодо державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору в Україні були структуровані певні блоки проблем (рис. 1).

Розбудова кредитно-кооперативного сектору є доцільною та раціональною в сучасних умовах розвитку ринкової економіки та її інтеграції в зону вільної торгівлі з Європейським Союзом.

Досвід багатьох розвинутих країн свідчить про необхідність державної інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору національної економіки. Адже ті установи кредитної кооперації, котрі провадили виважену фінансову політику та акцентували увагу на

забезпеченні своєї безпеки, подолали негативні наслідки.

Успішне застосування інвестиційного капіталу в роботі кредитно-кооперативного сектору демонструється в економіках таких країн, як, зокрема, США, ФРН, Японія. Але досі обсяг реальних інвестицій в економіку України досить незначний (табл. 1).

Причому більшість цих інвестицій мала українське коріння і вкладалася в Україну через офшорні зони світу.

Зі структури прямих іноземних інвестицій в економіку України за видами економічної діяльності слід вказати, що найбільша частка інвестицій вкладалася в промисловість – 32,3%. Далі йде фінансова і страхова діяльність, на яку в 2011 році частка інвестицій становила 31,7%, а в 2016 році вона скоротилася до 25,1%.

На нашу думку, в сучасних умовах більш дієвим є застосування непрямих інструментів державної інвестиційної політики, що дає змогу в умовах значних бюджетних обмежень реально стимулювати інвестиційний розвиток [84, с. 142-145].

Кредитно-кооперативний сектор характеризується незначною різноманітністю видів та інституційних форм, однак і вони постійно трансформуються й вдосконалюються з урахуванням вимог глобального конкурентного простору.

Сутнісні ознаки державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору наведені на рис. 2.

Більшість науковців підкреслює, що можливе впровадження передумов для розвитку спеціальної економічної діяльності на окремих територіях України адекватне лише за умов подальшого розвитку відповідного законодавства, боротьби з корупцією, формування діалогу «бізнес – влада».

На нашу думку, побудову державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору доцільно розпочати з моніторингу показників їх діяльності і відповідного коригування їх розвитку в майбутньому.

Таблиця 1

Обсяг інвестицій в економіку України за 2015-2016 роки (млн. дол. США) [4]

Інвестиції	Залишок на 1 жовтня 2015 року	Зміни за рахунок операцій	Курсова різниця, переоцінка капіталу та інші зміни	Потік за квартал (зміни загалом)	Залишок на 1 січня 2016 року
Прямі іноземні інвестиції	63 061	743	-1 643	- 900	62 161
Портфельні інвестиції	32 623	582	-3 351	-2 769	29 854
Інші інвестиції	88 252	-1 886	-1 182	-3 068	85 184

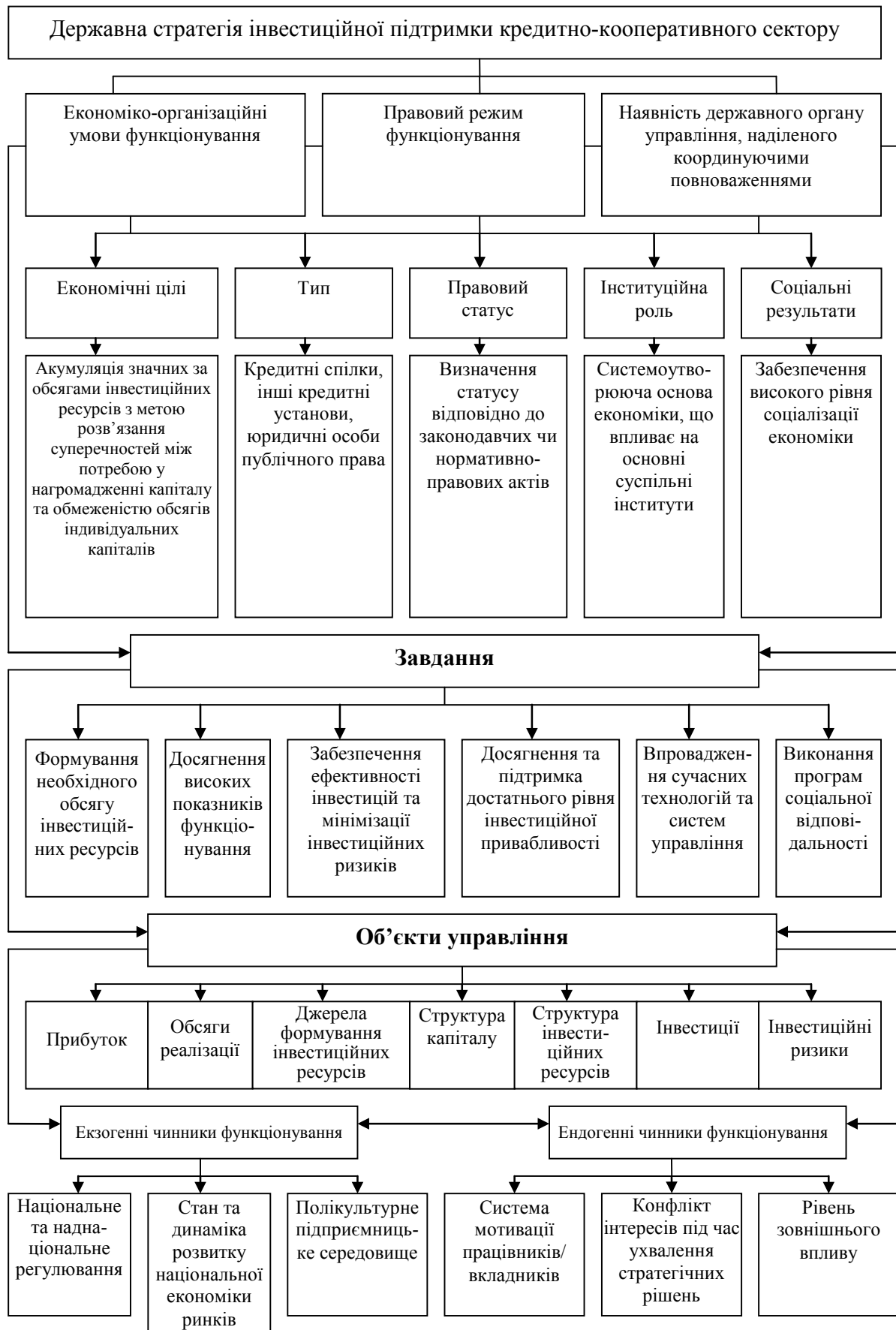

Рис. 2. Сутнісні ознаки державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору

Блок законодавчих проблем у сфері регулювання впровадження інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору в Україні базується як на суперечливому та непрозорому законодавстві, так і на наявності низького ступеня правового захисту цього виду бізнесу як від корупційних дій, так і від рейдерських посягань, що суперечить принципам тактичного та стратегічного планування діяльності суб'єкта підприємництва.

Економічні проблеми полягають в непрогнозованості економічної ситуації, зокрема, через низку факторів, таких як високі інфляційні та девальваційні ризики, наявність значних державних та приватних боргових зобов'язань, інфраструктурних порушень внаслідок втрати та/або окупації частини територій.

Політичні проблеми в розвитку інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору полягають в можливості політичного маніпулювання стосовно напрямів та пріоритетності розвитку, наявності політичної протекції під час вирішення будь-яких аспектів державної інвестиційної політики. Впровадження чіткого механізму політичного лобі сприятиме розробленню державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору, особливо за умови реального впровадження державно-приватного партнерства.

Структурні проблеми розвитку кредитно-кооперативного сектору в Україні перш за все пов'язані зі значними викривленнями виробничої та фінансової інфраструктури, відсутністю високотехнологічних виробництв, високими енерго-, матеріало- та трудозатратними виробничими процесами, переважанням добувних галузей над обробними і загалом сфери випуску товарів над сферою послуг, що в умовах потреби формування саме інфраструктури фінансових, консалтингових та допоміжних послуг для інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору є індикативно важливим.

Отже, проведений аналіз дав змогу визначити найбільш розроблювані проблеми щодо державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору національної економіки з урахуванням впливу низки економічних, соціальних, політичних та інших

факторів, що дає змогу визначити перспективи використання інструментів державного управління. Впровадження державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору дасть змогу активізувати загальноекономічну ситуацію, збільшить інвестиційну привабливість країни, активізує зовнішню торгівлю та притік капіталу, збільшить бюджетну базу розвитку національної економіки, сприятиме покращенню умов реєстрації та ведення бізнесу.

Таким чином, нами визначено суперечності розвитку кредитно-кооперативного сектору національної економіки, що полягають в недосконалості формування та реалізації законодавчої, структурної, економічної та політичної складових діяльності, що дає змогу діагностувати напрями розвитку державної інвестиційної стратегії України з урахуванням застосування принципу державно-приватного партнерства.

Висновки з цього дослідження. Таким чином, проведене дослідження засвідчує, що інвестиційні потоки, система податкових пільг, кредитне забезпечення та державні гарантії є основними регуляторами розвитку інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору. Установи кредитно-кооперативного сектору функціонують в інвестиційному кліматі, створення якого певною мірою бере на себе та зобов'язується забезпечувати держава шляхом нормативно-правового регулювання, забезпечення заходів гарантування і страхування інвестиційних ризиків, прямого державного фінансування тощо.

Пріоритетними напрямками в кредитно-кооперативному секторі має стати державна політика, спрямована не на втручання у фінансову діяльність установ кредитно-кооперативного сектору національної економіки, а на його стимулювання та підтримку. Держава повинна активно сприяти розвитку кредитно-кооперативного сектору, що зумовить прискорене відновлення економіки та запусить її внутрішні фінансові механізми. Отже, для активізації інвестиційної діяльності необхідним є формування якісно нової інвестиційної державної стратегії інвестиційної підтримки кредитно-кооперативного сектору національної економіки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstst.rada.gov.ua>
2. Гончаренко В. Про зміну концепції розвитку системи кредитної кооперації та її можливий вплив на кредитно-кооперативний сектор національної економіки / В. Гончаренко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 5(50). – 2011. – С. 99-107.
3. Звіт національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/rzviti-nackomfinposlug.html>
4. Концепція розвитку системи кредитної кооперації України: Розпорядження КМУ від 7 червня 2006 року № 321-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon5.rada.gov.ua/laws/show/321-2006-%D1%80>
5. Малахова О. Кредитний менеджмент: [навч. посібник] / О. Малахова. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – 424 с.
6. Стадник А. Розвиток кооперативного руху в Україні / А.Стадник // Фінанси України. – 2004. – № 7. – С. 104-110.
7. Стан інвестиційної діяльності в Україні / Інвестиційна діяльність в Україні від 23 лютого 2016 року // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>